

Predbežné stanovisko SR k pripravovanému 8. rámcovému programu ES pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity a 8. rámcovému programu EURATOM v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy

Rámcové programy pre výskum a vývoj – ich úloha

7. rámcový program pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity (7. RP) je hlavným nástrojom, prostredníctvom ktorého Európska komisia spolufinancuje spoločný výskum v rámci EÚ v období rokov 2007-2013 (v rámci tzv. Európskeho výskumného priestoru - EVP). Hlavným cieľom projektov riešených v rámci RP, ktoré musia byť **založené na silnej medzinárodnej spolupráci a excelentnosti**, je dosiahnuť výsledky, ktoré predstavujú **pridanú hodnotu na európskej úrovni**.

Východiská pre návrh ďalšieho RP - postupnosť krokov

Jedným zo základných východísk, ktoré vezme do úvahy Európska komisia pri návrhu ďalšieho RP (8.RP) na roky 2014-2020, bude „**Stratégia EÚ-2020**“, ktorú schválila na úrovni premiérov Európska rada v roku 2010. Cieľom tejto agendy je okrem iného prispieť k trvalej udržateľnosti ekonomiky a zamestnanosti, ako aj posilniť ich rast, konkurencieschopnosť a postavenie EÚ ekonomiky v globálnom meradle. Víťame, že 8. RP sa bude orientovať na **globálne výzvy**, ktoré súvisia napr. s klimatickými zmenami, zdravím a starnutím obyvateľstva, zabezpečením dostatku energií a ich efektívnym využívaním s prihliadnutím na ochranu životného prostredia (tzv. ciele 20-20-20).

Základný princíp tvorby 8. RP z pohľadu SR

Z pohľadu SR by základným princípom tvorby 8.RP malo byť **vytvorenie stabilných podmienok, ktoré povedú k vyššiemu využitiu potenciálu a kapacít všetkých členských štátov EÚ-27** a krajín pridružených k programu s celkovým pozitívnym dopadom na spoločnosť.

Kontinuita a ťažisko

Súhlasíme so závermi správy „Strednodobého hodnotenia 7.RP“, že treba **zachovať kontinuitu** tak **v nástrojoch**, ktoré sa osvedčili, ako **aj v tematických oblastiach**, kde sa dosiahli vynikajúce výsledky. Z tohto hľadiska považujeme za najdôležitejší nástroj program 7.RP „Spolupráca“. Domnievame sa, že **ťažisko by malo byť na menších špecificky orientovaných výskumných projektoch** (tzv. STREPs), ktoré sú v porovnaní s veľkými integrovanými projektmi flexibilnejšie tak po stránke financovania, personálneho obsadenia ako aj riadenia, vyhodnocovania a administratívy. **Z celkového rozpočtu na podporu výskumných projektov by na takéto menšie projekty malo ísť aspoň 60% prostriedkov.**

Základný výskum

Uznávame, že **princíp excelentnosti tímov a ambicióznosť cieľov navrhovaných projektov by mala ostať základným kritériom** pre ich nezávislé hodnotenie. V prípade základného výskumu resp. výskumu na hraniciach poznania v rámci programu 7.RP „Myšlienky“ by sa však malo **prihliadať na originalitu myšlienky a jej príspevok k rozvoju celosvetového poznania.**

Zlepšenie účasti nových členských krajín EÚ v 8. RP

Istým riešením zvýšenia úspešnosti organizácií z nových členských krajín EÚ by mohla byť v odôvodnených prípadoch aj **možnosť pripojenia sa vyspelého tímu z nového členského štátu ku konzorciu aj v etape riešenia**, a to napr. aj v prípade projektov riešených v rámci Spojených technologických iniciatív.

Zvýšenie konkurencieschopnosti

Jednou z možností ako prispieť k zvyšovaniu konkurencieschopnosti členských krajín EÚ je pokračovať v profilácii Európskych technologických platforiem (ETP) tak, aby vytvárali priestor pre začleňovanie národných technologických platforiem do priamej vzájomnej spolupráce s ETP.

Podpora malých a stredných podnikov a univerzitných tímov

Podpora malých a stredných podnikov (MSP) v programe 7.RP „Spolupráca“ by mala ostať **zachovaná** minimálne na úrovni doterajších 15 %. Finančný príspevok Komisie pre účastníkov projektov by sa mohol priblížiť k 100 %. Treba **efektívnejšie podporovať verejno-súkromné partnerstvá** a tým aj **prenos získaných výsledkov**, znalostí a vedomostí do praxe.

Propagácia výsledkov

Je potrebné klásť väčší dôraz na **propagáciu výsledkov výskumu a vývoja a ich sprístupnenie verejnosti**.

Nové prvky v 8. RP - financovanie

S novými prvkami / nástrojmi by sa v pripravovanom 8.RP malo **uvažovať len za predpokladu, že budú mať výraznú pridanú hodnotu**. Myšlienku, ktorú naznačujú niektoré členské štáty EÚ vo svojich predbežných pozíciách, **zakomponovať do 8.RP aj prvky inovácií a vzdelávania** (t.j. **celý znalostný trojuholník**), považujeme za veľmi zaujímavú. V tomto prípade však treba počítať s proporcionálnym navýšením celkového rozpočtu 8.RP.

Mobility, rozvoj kariéry

Za veľmi dôležité považujeme **pokračovať intenzívne v podpore mobilít** v rámci schémy Marie Curie, prihliadajúc najmä na rozvoj kariéry začínajúcich a mladých vedeckých pracovníkov.

Výskumné infraštruktúry a úloha Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI), princíp vyváženosti

Budúce veľké výskumné infraštruktúry celoeurópskeho významu (vytipované iniciatívou ESFRI) by mali byť rovnomernejšie rozvrstvené v rámci celej EÚ. Návrhy ESFRI by sa mali **zohľadniť už priamo v návrhu budúceho programu**. Voľnejší prístup k špičkovým infraštruktúram takéhoto typu by mal byť samozrejmosťou.

8. RP by mal financovať náklady, spojené s využívaním európskej infraštruktúry výskumníkmi z členských krajín, teda pobytové a prevádzkové náklady vo výške blížiacej sa 100%.

Regióny

S prihliadnutím na možné modifikácie SR navrhuje v budúcom 8.RP ponechať **aktivity na podporu výskumu a vývoja v regiónoch.**

Princíp vyváženosti

Princíp vyváženosti resp. homogenizácie v rámci celej EÚ by sa mal premietnuť do všetkých oblastí, jednak pokiaľ sa jedná o **umiestňovanie** ďalších agentúr, znalostných a inovačných spoločností v rámci Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT), ako aj **personálneho obsadenia.**

Zjednodušovanie

Treba **pokračovať v zjednodušovaní** schém, procedúr, finančných pravidiel, administratívnej záťaže a skracovaní doby medzi podaním návrhu projektu, jeho vyhodnotením a schválením, podpísaním kontraktu a začiatkom prác na projekte, ako aj podávaním správ a auditu (jednoducho – **väčší dôraz klásť na hodnotenie dosiahnutých výsledkov ako administratívu.**)

Hodnotenie RP

Pre kvalifikované ohodnotenie úspešnosti jednotlivých priorít bude obtiažne stanoviť jeden ukazovateľ. Odporúčame opierať hodnotenie o súbor ukazovateľov charakterizujúcich priame aj synergické efekty z transferu poznatkov jednotlivých iniciatív RP.

Úloha a postavenie členských štátov

Zároveň si uvedomujeme, že **mnohé zlepšenia sú v rukách inštitúcií a administratív**, ktoré sú v členských štátoch zodpovedné za výskum a vývoj, **ako aj výskumných tímov samotných.** Nie všetky prvky RP sú však vhodné pre menšie členské štáty, ku ktorým patrí napr. aj SR, súvisia jednak s kritickou masou kapacít, dostupnosťou ľudského potenciálu, vybavenosťou laboratórií, ako aj úrovňou vlastného výskumu, vzdelanosti a priemyselnej základne.

EÚ by mohla pomôcť skvalitňovať procesy národného financovania napr. zapojením zahraničných posudzovateľov do hodnotenia projektov podporovaných z národných zdrojov jednotlivých členských krajín EÚ.